

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך הגיל הרך

הפיתוח המקצועי בגיל הרך

לידה עד שלוש

מסמך מדיניות

התפתחות מקצועית ואישית בגיל הרך

חזון ומטרות

תפיסת הפיתוח המקצועי ועקרונות פעולה

המיקוד האסטרטגי

נושאים מרכזיים בפיתוח המקצועי לכלל השדרה החינוכית

בעלי תפקידים ותכנים בפיתוח המקצועי

שנת הלימודים תשפ"ה

למסמך מלא בקובץ PDF

כתיבה וקראו והעירו

כתיבה

מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך - גב' אורנה פז
הממונה על המעונות – גב' נאווה פרץ
הממונה על הגנים- ד"ר מירב תורג'מן

כתיבה:

סיגל נטף- ממונה על הפיתוח המקצועי והחדשנות, האגף לחינוך הגיל הרך
רות עמר לגיסמו – מדריכה ארצית היחידה לפיתוח מקצועי וחדשנות, אגף גיל רך

קראו והעירו:

ד"ר ליאור בסרמן נבון - חוקרת | צוות פיקוח והבטחת איכות – מאירס ג'וינט ברוקדייל
ישראל

זיוה שגיב- ראש תחום הגיל הרך , ג'וינט אשלים
סבי מנגשה, מנהלת תוכניות לגיל הרך, ג'וינט אשלים
מיכל כרמל- יועצת בכירה לשותפות מעבר מעונות היום למשרד החינוך
גלי סרניי- מנהלת תחום בטיחות סביבתית במעונות יום, משרד החינוך
שירה זיון נווה- מפתחת ידע והכשרות, תחום גיל רך אשלים
רונית גושן- ממונה היבטים התפתחותיים ורגשיים לידה עד שלוש

קראו והעירו - צוות מטה האגף לחינוך הגיל הרך

חגית כתר- ממונה שותפיות- הגיל הרך. משרד החינוך
רבקה מרדכי – ממונה שילוב והכלה מעונות. משרד החינוך
אורלי הרשקוביץ- מדריכה ארצית, קידום איכות חינוך-טיפול

אינה פלוטוב- אינה פלוטוב, מדריכה ארצית, מנהלת היחידה למידענות ותקשוב, אגף לחינוך
הגיל הרך

התפתחות מקצועית ואישית בגיל הרוך

הקדמה

דבר
מנהלת
האגף

דבר מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך

תכנית העבודה לשנת הלימודים תשפ"ה חורטת על דגלה את המעבר מאסטרטגיה לפרקטיקה בדגש על יציבות, גמישות וצמיחה במטרה לייצר חינוך-טיפול מתקדם ורלוונטי.

אחד מיעדי המשרד הינו חיזוק ופיתוח ההון האנושי במערכת החינוך.

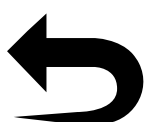
הפיתוח המקצועי מאפשר תהליכי התפתחות וצמיחה לצוותים החינוכיים טיפוליים מתוך דאגה לשלומותם ולהובלת מצוינות בעבודתם.

תהליכי למידה מקצועית מתמשכים, מסייעים בהשבחת איכות תהליכי ההוראה-למידה ובהובלת שינויים במסגרות חינוכיות בכלל ובמסגרות לגיל הרך בפרט. בין הגורמים המקדמים תהליכי למידה מקצועית נמצאים סביבה מקצועית תומכת המאופיינת באמון הדדי, שיתוף פעולה בין עמיתים, תהליכי הערכה ומשוב בונים וכן תוכניות לפיתוח מקצועי בהוראה הבנויות מרצף מתוכנן ומונגש של פעולות שמטרתן לסייע לאנשי השדרה החינוכית להמשיך ולשפר את יכולותיהם.

בברכה

אורנה פז

מנהלת האגף לחינוך הגיל הרך

בעידן של שינויים תפיסתיים ביחס לאיכות החינוך טיפול בגילאי לידה עד שלוש, אנו רואים בצוותים לאורך השדרה החינוכית סוכני שינוי משמעותיים, שיכולים לעצב את פני החברה העתידית על ידי טיפוח הדור הצעיר.

מחקרים מראים כי רמת ההכשרה של הצוות והיקפה קשורים באופן הדוק עם איכות החינוך-טיפול שמקבלים הפעוטות במסגרת, עם רווחתם ועם התוצאות שאליהן הם יגיעו* על כן עלינו להתמקד בהכשרה מקצועית, רלוונטית ומותאמת, שתשקף את הצרכים האמיתיים של בעלי התפקידים השונים ושל התינוקות והפעוטות כאחד.

במסמך זה תוצג תפיסה לפיה ההוראה מתפתחת בסביבה החינוכית עימה נמצאים אנשי החינוך במגע יום יומי והיא מהווה כלי עבודה שיאפשר להוביל פיתוח מקצועי רלוונטי ומותאם עבור העוסקים בתחום הפיתוח המקצועי בגיל הרך.

מטרותיו:

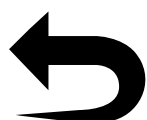
- יצירת שפה מקצועית אחידה לכל העוסקים במלאכת הפיתוח המקצועי בסביבות השונות
- ייעוד הפיתוח המקצועי באגף לחינוך הגיל הרך לקידום הפרופסיה.
- יצירת מתווה מדיניות לפיתוח והתפתחות מקצועית מותאמים לשלב ההתפתחותי-מקצועי של צוותי הפיקוח, צוותי ההדרכה וצוותי החינוך טיפול בגילאי לידה עד שלוש

אנו מקווים שהמסמך יספק רוח גבית למיצוי הפוטנציאל הטמון בפיתוח המקצועי לשיפור מקצועיותם ובמעמדם של הצוותים בגיל הרך ובכך יתרום לקידום איכות החינוך טיפול במעונות לידה עד שלוש.

בברכת עשייה פורייה

סיגל נטף, ממונה היחידה לפיתוח מקצועי וחדשנות.

האגף לחינוך לגיל הרך, משרד החינוך

חזון ומטרות

מטרות

חזון

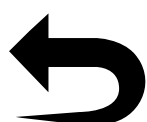
פיתוח מקצועי המשפיע לטובה על איכות העבודה בכתת המעון - הוא אחד המרכיבים המשמעותיים ביותר לשיפור מערכות חינוך והישגי התלמידים הלומדים בהן. על פי דוח מקינזי¹ מערכות חינוך שהשתפרו במידה רבה עשו זאת משום שייצרו מערכות הפועלות ביעילות מוגברת במספר תחומים, ביניהם דאגה לפיתוח מקצועי מותאם ורלוונטי שיהפוך את אנשי החינוך במערכת לטובים יותר. מיקוד בפיתוח מקצועי לאורך השדרה החינוכית וקידום מנהיגות חינוכית שתטיב את עבודת החינוך לגיל הרך, דורשים עבודה משותפת בין יחידות שונות באגף. שיתוף פעולה זה נוצר מתוך הקשר, חיבור ותלות חיובית המאפשרים הגדרה של מהות התפקידים בשדרה החינוכית והתייחסות להתאמת הידע הפדגוגי, הידע ההדרכתי והידע הניהולי הנדרשים לכל תפקיד.

התכנית השנתית מאזנת בין ארבע מטרות על²:

- הנחלת תובנות חדשות בקרב אנשי החינוך
- עידוד יישום תובנות שנרכשו באמצעות שילוב ידע תיאורטי וידע מהשדה
- פיתוח מיומנויות וטכניקות ליישום התובנות
- הטמעה, יישום ושילוב השינוי (בעקבות הפיתוח המקצועי) בעשייה היומיומית של הצוות החינוכי במעונות.

1. דוח מקינזי, "על הגורמים להצלחתן של מערכות החינוך הטובות בעולם". בתוך מגזין "ארץ אחרת", נובמבר-דצמבר, 2011, עמ' 52-57

2. Sims, S., Fletcher-Wood, H., O'Mara-Eves, A., Cottingham, S., Stansfield, C., Van Herwegen, J., Anders, J. (2021) What are the Characteristics of Effective Teacher Professional Development? A Systematic Review and Meta-analysis. London. Education Endowment Foundation

מטרות האגף לחינוך הגיל הרך לשנת תשפ"ה נשענות על מטרות משרד החינוך:

מטרה: 1 חיזוק ופיתוח ההון האנושי במערכת החינוך

- 1.1 גיוס, הכשרה והשמה של כוח האדם בהתאם לצורכי מערכת החינוך
- 1.2 שיפור איכות ומצוינות של צוותי ההוראה והניהול במערכת החינוך
- 1.3 ביסוס ושיפור השלומות BEING WELL של צוותי החינוך

מטרה: 2 למידה רלוונטית המבססת ללומדים ידע, מיומנויות וערכים

- 2.1 קידום האוריינות השפתית החל משלב הגיל הרך ועד לסיום התיכון
- 2.2 הרחבת הלמידה החדשנית, האישית והדיגיטלית וקידום אקדמיזציה
- 2.3 קידום תפיסה הוליסטית המשלבת היבטים רגשיים, חברתיים וקהילתיים בלמידה וחיזוק החוסן ותחושת המוגנות

מטרה: 3 חיזוק הלכידות החברתית כבסיס לחיים בישראל מתוך אחריות לשותפות מערכת החינוך בתיקון חברתי

- 3.1 הטמעת חינוך לשייכות, זהות ואחריות חברתית בשגרת בית הספר
- 3.2 חיזוק זהות אישית ולאומית וחיבורים בין-מגזריים במרחב הרשותי ובחינוך הבלתי פורמלי
- 3.3 חיזוק המכנה הישראלי המשותף בהובלת מנהלי בתי הספר כדמויות מפתח לשינוי מערכתי

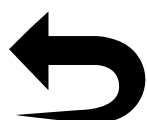
מטרות הפיתוח המקצועי באגף לחינוך הגיל הרך, גילי לידה עד שלוש

1. שיפור איכות ומצוינות של צוותי ההוראה והניהול במערכת החינוך

- בניית תכנית פיתוח מקצועי דיפרנציאלי ורלוונטי לבעלי תפקידים בשדרה החינוכית-טיפולית, בהתאם להגדרת התפקיד ודרישותיו
- קידום בניית קהילות לומדות במחוז להטמעת עקרונות פדגוגיים לקידום איכות החינוך טיפול במעונות וכמשאב לתמיכה בפיתוח מקצועי ובשיפור השלומות והלכידות החברתית של הצוותים
- הטמעת נהלי פיתוח מקצועי בשעת חירום
- הכשרת מפקחות המעונות להערכת איכות החינוך טיפול במעונות יום לפעוטות, באמצעות כלי בינלאומי תקף ומהימן, איטרס 3
- הכשרת מנחים להכשרת מפקחים לשימוש באיטרס 3 להערכת איכות המעון
- הכשרת מפקחות חדשות במעונות היום, 195 שעות ע"פ הנדרש בתקנות הפיקוח
- בחינת איכות הלמידה ותהליכי פיתוח מקצועי באמצעות משוב בקרה והערכה

2. ביסוס ושיפור השלומות WELL BEING של הצוותים בשדרה החינוכית

- עבודה על פי עקרונות קהילה מקצועית לומדת עם הצוות המוביל של מעונות היום במחוז
- ליווי מחוזי למפקחות במעונות להטמעת עקרונות פדגוגיים ותפיסה קהילתית לקידום איכות החינוך טיפול במעונות

תפיסת הפיתוח המקצועי ועקרונות פעולה

פיתוח מקצועי
בשעת חירום

דגשים בתכנון
הלמידה

עקרונות
פעולה

מבנה הלמידה
וחלוקת שעות

תפקיד
המנחה

למידה
דיגיטלית

מתוך נתוני מחקר והכרה בחשיבות מימוש תכליתו של הפיתוח המקצועי למצות את הפוטנציאל הטמון בו לשיפור מקצועיותם ומעמדם של הצוות החינוכי, נגזרו עקרונות הפעולה הבאים:

- **למידה מתמשכת למידה לאורך החיים** – L.L.L (Life Long Learning) - דוח אונסקו³ מציין כי למידה לאורך החיים מתרחשת בכל זמן ובכל מקום, היא גמישה ומגוונת. למידה כזאת חוצה מגזרים ומקדמת למידה מעבר ללימודים מסורתיים. מטרתה להביא לשיפור הידע, הכישורים והיכולת בהקשר אישי, אזרחי, חברתי או תעסוקתי. למידה לאורך החיים מאורגנת סביב ארבעה יסודות: ללמוד לדעת, ללמוד לעשות, ללמוד להיות וללמוד לחיות יחד. על אף ייחודיותו של כל יסוד, יסודות אלו שזורים זה בזה, ויש ביניהם נקודות ממשק רבות השלובים זה בזה.
- **חקר הפרקטיקה לשיפור ההוראה** – פיתוח מקצועי משמעותי מתבסס על חקירה והתבוננות על מעשה ההוראה - על מה שנעשה בפועל ולא על מה שיודעים, על סמך ייצוגים כמו צילום מפגש, עבודה עם קבוצה ולא על שיח נרטיבי. חקר פרקטיקה משמעותי, מוביל לתובנות אודות ההוראה ושיפור הביצועים במסגרת החינוכית.
- **למידה בקהילה ולמידת עמיתים** – על פי עיקרון זה⁴, קבוצת השווים בשדרה החינוכית מהווה רכיב מרכזי בהתפתחות המקצועית של הלומד. קבוצה זו תבחן באופן משותף את הידע והפרקטיקות שלה ותדון בהם, במטרה להשתפר מבחינה מקצועית⁵.
- **איכות ומצויינות** – עדכון עקרונות פעולה ותוכניות בהתאם לספרות מחקרית בתחום החינוך-טיפול ותחומים נוספים מתוך שאיפה למקצועיות, רלוונטיות וחדשנות.

3. דלור, ז' ואחרים (2001). למידה - האוצר הפנימי. דוח הוועדה הבינלאומית לחינוך לקראת המאה ה-21. הוועד הישראלי לאונסק"ו, המכללה לחינוך ע"ש דוד ילין.

4. בניה י., יעקובזון י., צדיק י. (2013) "קהילה מקצועית לומדת בבית הספר". אתר אבני ראשה סנג'י, פ"מ (1998). הארגון הלומד. תל אביב: הוצאת מטר.

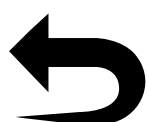

עקרונות פעולה - המשך

- **למידה היברידית** – עיקרון זה מציג שילוב מיטבי בין למידה פנים אל פנים ללמידה מקוונת מכל מקום. שילוב זה מקדם למידה עצמאית ומזמן התאמה אישית בהיבטי זמן, מקום, אופן ונתיב הלמידה. למידה היברידית דורשת התאמות במסגרות, במתודות ועוד⁶
- **למידה פנים אל פנים** – אחת ההמלצות שלנו למפגשי פיתוח מקצועי היא למידה פנים אל פנים. היתרונות בלמידה זו מתייחסות לאפשרות לנהל דיון מעמיק ולמעורבות גבוהה יותר של המשתלמים בלמידה, לחיבור רגשי ולאינטרקציה חברתית אשר חשובה לחוסן הלומדים ולפיתוח יכולות בינאישיות. בזמן שגרה יש להקפיד כי מרבית המפגשים יהיו פנים אל פנים.
- **פעלנות** – (Agency) יכולת וכישורים של אדם לפעול באופן עצמאי, לגלות יוזמה ויצירתיות ולקבל החלטות על סמך רצונו⁷. על פי עיקרון זה, על בעלי התפקידים השונים לקבוע מטרות, ליזום ולפעול באופן עצמאי ואחראי כדי להשיגן וליצור שינוי למען שיפור איכות חייהם ואיכות החברה.
- **בחירה והתאמה אישית (פרסונליזציה)** – עקרון זה מתייחס להרחבת אפשרויות בחירה למשתלמות, אפשרות התאמות אישיות בלמידה, בקצב הלמידה ובתכנים. מומלץ לשלב בחירה לאורך הלמידה: בתוכן, בדרכי הוראה ויישום וכן ובמסגרות הלמידה (יום, עיון, מודולות, קורס מלא, קורס משולב וכד').

6. מורגנשטיין ע, צבירן, ל. (2020). למידה משולבת (היברידית). אגף מו"פ, המנהל הפדגוגי, משרד החינוך.

7. רוזנטל, ר. (2019) - פעלנות <http://www.ruvik.co.il>

עקרונות פעולה - המשך

שימוש במקורות ידע ומידע שיעמדו בבסיס כל התהליכים לשם יצירת שפה מקצועית משותפת:

- **אוגדן הנהלים¹⁰.**

אוגדן הנהלים לחינוך טיפול – כולל נהלים בתחום החינוכי טיפולי, הרציונל פרקטיקות עבודה ודוגמאות ליישום. ההנחיות מבטאות את מדיניות המשרד ביחס לאופן הפעלת מעונות יום לפעוטות, הגדרת סמכויות ותפקידים של כל הגורמים המעורבים בתחום ביחס לקשרים ולממשקים המתקיימים ביניהם. האוגדן מנגיש את הוראות החוק ותקנותיו לכלל המפעילים וכולל הוראות נוספות למפעילים אשר קיבלו מטעם המשרד הכרה ו"סמל מעון".

- **התוכנית ההתפתחותית לחינוך ולטיפול בגיל הרך לידה עד 50 חודשים¹¹ (הקוריקולום)**

התכנית ההתפתחותית מומלצת על-פי תקנות חוק הפיקוח (סעיף 14). מטרת התכנית היא לספק מידע התפתחותי לצד אסטרטגיות פדגוגיות הנחוצות לעוסקים בגיל הרך במסגרות חינוכיות-טיפוליות. חשיפת הצוותים החינוכיים לאורך השדרה החינוכית לתכנים מתוך התוכנית ההתפתחותית, היא בעלת חשיבות רבה בתרומתה להתמקצעות הצוותים החינוכיים. התוכנית פורשת את קווי היסוד של העשייה התואמת התפתחות עם תינוקות ופעוטות ומהווה בסיס לפיתוח תוכניות עבודה חינוכיות, מותאמות לכל מסגרת

- **Iters-3**

כלי איטרס-3 הינו כלי תצפיתי המעריך איכות חינוך-טיפול במסגרות לגיל הרך. הכלי מספק מדדים מדויקים למדידת איכות המסגרת בהיבטי היגיינה ובטיחות, מערכות יחסים ומתן הזדמנויות ללמידה והתפתחות משמעותית.

[סטנדרטים להפעלת מסגרות חינוכיות לפעוטות. ועדת רוזנטל. 2009](#)

¹⁰ [אוגדן הנחיות להפעלת מעון יום לפעוטות](#)

¹¹ [שוחט ואח', 2021](#)

¹² Harms, T., Cryer, D., Clifford, R. M., & Yazejian, N. (2017)

דגשים בתכנון הלמידה

תכנון תהליך למידה יהיה בהלימה לעוגנים הפדגוגיים שפרסם האגף, לתקנות מאוגדן הנהלים ולמושגים והמלצות מתוך "התכנית ההתפתחותית לגילאי לידה עד 50 חודשים" ("הקולריקולום")

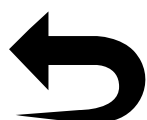
- **פתרון הלמידה (סילבוס)** יכלול תהליכי הבניית ידע חדש תוך התבססות על הידע קודם וישלב בתוכו התנסות ויישום בשטח, רפלקציה אישית ומקצועית לצד תהליכי למידה דיגיטליים.
- **תכנון תהליך למידה** מתוך הקשר חינוכי-טיפול בו פועל הצוות ובהתאמה למאפיינים תרבותיים, למשאבים, למגבלות ייחודיים או צרכים העולים מקבוצת הלומדים.
- **חיבור ללמידה קודמת** יתרום לזכירה טובה יותר של הנלמד וימנע יצירת אי-ידע מופרדים ונבדלים שלא יאפשרו חשיבה גמישה, הכללה או הבנה עמוקה.
- **הנחלת תובנות** על בסיס ספרות מחקרית העוסקת בתכנים הנלמדים, במטרה לתמוך בהבניית ידע ורעיונות יישומיים שיוכלו להוביל לקידום איכות החינוך טיפול.
- **הצבת מטרות** שיתרמו לקידום שינוי התנהגות, יאפשרו מיקוד ומעקב אחר התקדמות ו/או שיפור איכות החינוך-טיפול במסגרת החינוכית-טיפולית.
- **מטלות יישומיות** - שימוש במטלות מצטברות יישומיות בעלות קשר הדוק בין תיאוריה לעשייה בשטח שיהוו חלק מהציון הסופי בפיתוח המקצועי. בפתרון הלמידה יוצג מחוון שיכלול פירוט המטלה המצטברת, סך אחוזים מהציון הסופי ומועד ההגשה.
- **בחירה** - תאפשר העמקה בנושאים רלוונטיים עבור הלומדים כפרטים וכקבוצה. עצם הבחירה תייצר משמעות ומחויבות לתהליך הלמידה ותהווה מודלינג לעבודה במסגרת החינוכית.

דגשים בתכנון הלמידה - המשך

- גיוון דרכי הוראה ולמידה לדוגמה:
 - למידה במרחבי החיים** - יש לאפשר למידה במגוון מרחבים בהתאם לתכני ההשתלמות.
 - למידה פעילה** - מתן דגש למעורבות ושיתוף הלומדים במגוון אמצעים כגון: למידת עמיתים, חקר הפרקטיקה, פרקטיקות בטכנו פדגוגיה, כלים מתוקשבים ותוכנות, תוך הקפדה על "מודלינג" של המנחים.
 - למידה בצוותים** - יש לשנות את צורת הלמידה בהתאם לאופייה של יחידת הלימוד ולאפשר עבודה בחברותא או קבוצות קטנות המעודדת למידה שיתופית.
 - למידה משולבת/היברידית** - "Blended Learning". מומלץ לכלול בכל קורס חלק המשלב למידה סינכרונית ו/או א- סינכרונית. בד בבד, בזמן שגרה יש להקפיד כי מרבית המפגשים יהיו מפגשים פנים אל פנים.
- **דרכי הערכה** - שימוש במגוון דרכי הערכה בתהליך הלמידה: הערכה מעצבת, הערכה עצמית והערכת עמיתים ע"פ מחוון מובנה או מחוון שנוצר על ידי הלומדים. כאשר המטלות הינן מצטברות באופן טבעי נעשים תהליכי הערכה מעצבת תוך כדי הלמידה.
- **שלומות הצוותים** - במפגשי פיתוח מקצועי יש לתת מקום וחשיבות לשלומות הרגשית- חברתית של הצוותים באמצעות קידום בניית קהילות מקצועיות לומדות כמשאב לתמיכה מקצועית ואישית ולהקדיש זמנים לפעילויות ופרקטיקות היוצרות אינטראקציה חברתית, שיח משותף ולמידת עמיתים שיסייעו לממש את הפוטנציאל הטמון בכל לומד.
- התייחסות לשונות התינוקות והפעוטות ומתן מענה לנושאים של הכלה והשתלבות כתוכן חובה השזור בכל תהליך פיתוח מקצועי

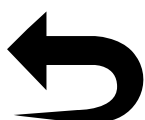

מורי מורים בגיל הרך

מנחה פתרון למידה הוא/היא דמות משמעותית עבור המשתלמים ובעל תפקיד מרכזי בטיפול ההון האנושי ושימורו. למנחה השפעה ישירה על יצירת סביבת למידה המשמשת כמשאב לתמיכה מקצועית ואישית, ולכן אישיותו ואופן התנהלותו חשובים להצלחת התהליך. מנחה ההשתלמות אחראי להוביל את הלמידה באופן שיאפשר למשתלמים לרכוש כלים ומיומנויות, ולהבטיח שהם מרגישים נתמכים ומוערכים לאורך כל תהליך הלמידה.

כישורים ומיומנויות:

- **מיומנויות תקשורת:** יכולת לתקשר בצורה ברורה, יעילה ואמפטית עם המשתלמים
- **הבנה פדגוגית:** ידע מעמיק בתיאוריה ובפרקטיקה של הוראה ולמידה בגיל הרך בנוסף לתחום המומחיות
- **יכולת הנחיה והדרכה:** כישורים בהנחיית קבוצות וליווי פרטני של משתלמים בתהליך הלמידה
- **רגישות בין-אישית:** אמפתיה ויכולת להכיר בצרכים ובתחושות של המשתלמים ולהגיב להם בצורה מתאימה.
- **יכולת לפתור בעיות:** כישורים בניתוח מצבים בעייתיים ומתן פתרונות יצירתיים ומעשיים
- **מנהיגות:** היכולת להוביל ולהניע את המשתלמים לקראת השגת מטרות הלמידה
- **גמישות והתאמה:** יכולת להתאים את הגישות והמתודות בהתאם למטרות, לצרכים ולמצבים המשתנים
- **ידע מעודכן:** הכרות עם המחקרים וההתפתחויות העדכניות בתחום התוכן הנדרש ואוריינות דיגיטלית המאפשרת עבודה בסביבת המחשב והאינטרנט

עקרונות למידה דיגיטלית

תהליכי הפיתוח המקצועי של עובד ההוראה מתקיימים במסגרות שונות ובמתודות שונות, כגון קורסים אזוריים וארציים במוסדות מאושרים, קהילות מקצועיות, ימי למידה מרוכזים, למידה עצמית ועוד. למידה דיגיטלית (סינכרונית וא-סינכרונית) במרחב הארגוני, היא אחת הדרכים לגיוון דרכי הוראה-למידה ומומלץ להשתמש בה בצורה מושכלת בתהליך הפיתוח המקצועי.

למידה סינכרונית היא מפגש למידה וירטואלי (מפגש סינכרוני) הוא מרחב וידאו המאפשר למשתתפים בו, מנחים, משתלמים ותלמידים, לדבר, לשמוע ולראות אחד את השני. המרחב מאפשר לקיים פעילויות חברתיות ורגשיות, שיחה, שיתוף במחשבות, הצגת מידע ומתן משימות למידה. המשתלמים יכולים להיות אקטיביים להצביע, לקבל רשות דיבור ולהשתתף דיון. בלמידה סינכרונית - השתתפות במפגש תחשב לצורך נוכחות. הפעלת מצלמה בעת השיעור הינה חובה במקרה ויש בעיה ייחודית יש לבקש את אישור של מנהל הקורס, אחרת המפגש לא יוכר לצורך פיתוח מקצועי.

יתרונות הלמידה הסינכרונית

- מאפשר לקיים תהליכים מתקדמים של הוראה, למידה והערכה מכל מקום, בכל זמן ובכל אמצעי קצה.
- מאפשר תרגול מיומנויות וכישורים הנדרשים לתפקוד במאה ה-21

עקרונות למידה דיגיטלית- המשך

למידה א-סינכרונית היא למידה המתבצעת ללא תלות בזמן או מקום, בצורה מתוקשבת וירטואלית כאשר מוצבת לרשות הלומדים נגישות למקורות מידע. המדריך, הלומדים ומשתתפים אחרים אינם עוסקים בתהליך הלמידה בו זמנית ואין אינטראקציה בזמן אמת עם אנשים אחרים. במפגש א-סינכרוני ביצוע המטלות של היחידה ייחשב כנוכחות במפגש

יתרונות הלמידה הא-סינכרונית

- משתתפים יכולים ללמוד על פי ולוח זמנים אישי
- משימות אוטומטיות מפחיתות עבודה חוזרת כמו מתן שיעורים מקוונים ומבחני ציון
- עובדים ולקוחות מבלים פחות זמן בכיתה בשעות העבודה

להרחבה

[פורטל עובדי הוראה: פיתוח מקצועי- למידה דיגיטלית](#)

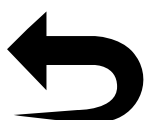

למידה דיגיטלית- המלצות

- לבנות מרחב למידה מקוון במודל שיאפשר גישה נוחה לחומרי למידה רלוונטיים ובקרה על הגשת המטלות.
- לוודא שבמרחב הלמידה מופיעים מגוון חומרי למידה והעשרה באיכות טובה.
- להימנע מעומס חזותי- כדאי לחשוף בהדרגה את המרחב הרלוונטי לכל שיעור. חשוב שהמידע במרחב יהיה ברור וממוקד.
- לתכנן למידה פעילה של הלומדים באמצעות שאילת שאלות או יצירת מטלות לאורך הפעילות, על מנת לשמור על רמת ערנות וקשב גבוהות.
- בניית מטלות קצרות וממוקדות
- להקפיד על חיבור ובדיקת ידע בין השיעורים
- כדאי ליצור פורום למענה על שאלות ולבקש משוב מהלומדים

המלצות למבנה יחידת לימוד הא-סינכרונית:

- לחלק את יחידת הלימוד למספר יחידות הוראה קטנות
- בכל יחידת הוראה כדאי לאפשר בחירה ממגוון מקורות ידע כמו: קריאת מאמר/כתבה, צפייה בהרצאה/ סרטון, האזנה לפודקאסט או שילוב יחידת לימוד מ campus-il.org
- לאחר הבניית הידע כדאי לשאול שאלות פתוחות ויישומיות
- ניתן לשלב למידה באמצעות התנסות מעשית בשטח

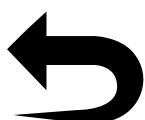

פיתוח מקצועי בשעת חירום

למידה בחירום מצריכה התייחסות ייחודית שתיתן מענה להיבטים קוגניטיביים חברתיים ורגשיים שונים מאשר בעת שגרה. פיתוח מקצועי מדויק ומותאם לשעת חירום יאפשר ללומד להמשיך ולהתפתח מקצועית מחד ולקבל מענים ייחודיים לעת זו וכך להמשיך ולתת מענה מקצועי בעבודתו.

להלן המלצות לפיתוח מקצועי בשעת חירום:

- **גמישות** - באופן הלמידה ובמסגרת זמן הלמידה. השונות בקרב צוותי ההוראה גדולה מאד. לחלק מצוותי החינוך טיפול הלמידה בעת הזו עשויה להיות מלחיצה ולאחרים מקור להפחתת לחץ. לכן, יש לגלות רגישות לצרכים השונים והמשתנים של המשתתפים (צרכים רגשיים, לימודיים וביטחוניים).
- **נושאי לימוד** יהיו מותאמים לצרכי השעה והלומדים, כגון: התמודדות עם לחץ ופוסט טראומה, חוסן וביטחון של צוותי חינוך ופעוטות, גישות הוראה מיוחדות לשעת חירום, כלים ללמידה טכנו- פדגוגית ועוד.
- **מפגשי למידה קצרים**. יכולות הקשב במצבי חירום הן קצרות טווח ולכן מומלץ לארגן את הלמידה (במפגש פנים מול פנים או בלמידה מרחוק) ביחידות קצרות בטווח של 45 - 90 דקות (1-2 שעות אקדמיות). מעבר לטווח זה הלמידה תהיה פחות אפקטיבית.
- **מיקוד השיח**. שיח פעיל, מאפשר הפגת מתח ושחרור לחץ. מומלץ להפחית את ההרצאות הפרונטליות המחייבות הקשבה פסיבית לאורך זמן ולהגדיל את זמן הלמידה הפעילה.

פיתוח מקצועי בשעת חירום - המשך

- **שיתופיות.** חיזוק קבוצות למידה ועבודה בשותפות. הלמידה צריכה להיות חווייתית עם הקפדה על אקלים קבוצתי מכבד ומקבל שיתרום ליצירת קהילה תומכת ומעודדת. חשוב להתייעץ עם צוותי החינוך בשטח כדי לקבל מידע על צרכיהם.
- **הקהילה כעוגן בשעת משבר⁸.** הלמידה בקהילות לומדות מחזקת את תחושת הקהילתיות, את תחושת החוסן, השלומות והמסוגלות העצמית של חברי הקהילה בשעת משבר. לפיכך יש לתת מקום משמעותי לדגם למידה זה.
- **חיוביות ופיתוח חוסן אישי ומקצועי -** מתן כלים ומיומנויות לבעלי התפקידים השונים והתמקדות בתמיכה ובהעצמה כדי שעובדי ההוראה יוכלו להתמודד עם האתגרים המיוחדים של הוראה בעת הזו.
- **היקף למידה המומלץ** יהיה של פתרונות למידה (השתלמויות) בהיקף כולל של 30 שעות ולא יותר.
- **זכאות לגמול** תהיה כבשעת שגרה. חובת נוכחות בהיקף מינימום 80% והגשת עבודה. מומלץ שתהליכי פיתוח מקצועי שיוצעו לעובדי ההוראה יאפשרו בחירה בהתאם לרצונם, יכולתם ופניות בעת הזו.

⁸ להרחבה, מאמר:

[העוגן בסערה: תפקידים המתהווה של קהילות מקצועיות לומדות דיציפלינריות כמקור לתמיכה רגשית-חברתית ולימודית- מחקר.](#)

מבנה הלמידה וחלוקת שעות לבעלי תפקידים

• מפקחת – פיתוח מקצועי של 70 שעות, מתוכן:

- 40 שעות במפגשי פיתוח מקצועי ארצי/ אגפי באחריות ובהובלת האגף לחינוך הגיל הרך במשרד החינוך
- 30 שעות פיתוח מקצועי במחוז: באחריות מנהלת התחום במחוז
- **מפקחות חדשות**- פיתוח מקצועי של 195 שעות על פי תקנות חוק הפיקוח באמצעות האגף לחינוך הגיל הרך
- **מדריכה מחוזית – פיתוח מקצועי של 30 שעות**, במפגשי פיתוח מקצועי ארצי/ אגפי באחריות ובהובלת האגף לחינוך הגיל הרך במשרד החינוך
- **מדריכה חינוכית במעון יום לפעוטות**- קורס הדרכה ייעודי למעונות היום במוסד אקדמי מוכר ע"י משרד החינוך.
- **מחנכות מטפלות –** הכשרה של 220 שעות במוסד אקדמי מוכר ע"י משרד החינוך.
- **מנהלת מעון יום לפעוטות**- 192 שעות עיוניות + 146 שעות מעשיות במוסד אקדמי מוכר ע"י משרד החינוך.

תוכניות ייחודיות לשנת תשפ"ה:

- הכשרת מנחים לקידוד ושימוש באיטרס 3
- תכנית אוריינטציה למדריכות חינוכיות בפועל אשר עומדות בתנאי הסף של המשרד- **60 שעות** במפגשי פיתוח מקצועי באחריות משרד החינוך ובהובלת הג'וינט

נושאים מרכזיים בפיתוח המקצועי

לכלל השדרה החינוכית

המיקוד האסטרטגי

קהילה
לומדת

למידה רגשית
חברתית
S.E.L

עזרה
ראשונה
והתנהלות
בטוחה

ITERS-3

3 ITERS כלי הערכה ומדידה

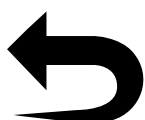
כלי איטרס- 3 הינו כלי תצפיתי המעריך איכות חינוך- טיפול במסגרות לגיל הרך. הכלי מספק מדדים מדויקים למדידת איכות המסגרת בהיבטי היגיינה ובטיחות, מערכות יחסים ומתן הזדמנויות ללמידה והתפתחות משמעותית.

הכלי הינו תקף ומהימן ומשמש כלי רגולטורי במדינות רבות בעולם⁹.

מפקחות המעונות יעברו תהליך הכשרה אשר בסופו תוסמכנה להשתמש בכלי- האיטרס 3- – להערכת איכות המעון ולקידומו.

מהלך זה נשען על ראייה מערכתית ורחבה של כלל המהלכים והמענים שנועדו לטפח את התפתחותם המקצועית והאישית של צוותי הפיקוח, לייצר שפה מקצועית משותפת, לסייע בהבניית תהליכי עבודה ופיתוח כלים יישומיים בדגש על הטמעת ממשקי עבודה מקצועיים ומבוססי נתונים בין המפקחת למדריכה החינוכית במעונות ואחריותן המשותפת לקידום איכות החינוך טיפול במעונות לידה עד שלוש במחוז.

⁹ Harms, T., Cryer, D., Clifford, R. M., & Yazejian, N. (2017)

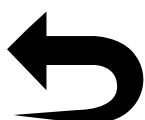
למידה רגשית חברתית S.E.L

התפתחות חברתית תקינה מאפשרת לתינוקות ופעוטות לחקור את העולם מבסיס בטוח, לפתח ניצני תהליכי ויסות רגשי, ליצירת קשרים חברתיים רגשיים שיהוו בסיס בעתיד לפיתוח מיומנויות חברתיות רגשיות ולבניית מערכות יחסים בריאות. למידה רגשית-חברתית (SEL) בקרב פעוטות היא תהליך חינוכי-התפתחותי לקידום ידע ומיומנויות חברתיות ורגשיות המאפשרות לתינוקות ולפעוטות לפתח תחושת יכולת, ביטחון ושייכות, גילויי אמפתיה, מזמנות אינטראקציה עם אחרים ותורמות לפיתוח תפיסות חיוביות לגבי עצמם ולגבי אחרים.

מיומנויות למידה רגשיות וחברתיות נלמדות לאורך שנות חייו של הפעוט ומסייעות ברכישת מיומנויות אלו להיותו בוגר בעל אסטרטגיות להתמודדות עם מצבים חדשים ומצבים מאתגרים. תהליך זה תורם לחברה בהיותו משפיע לטובה על תפקודם הבין אישי של אנשים מתוך אמפתיה, אחריות חברתית ורגישות לזולת.

נושאים מרכזיים לפיתוח מקצועי בתחום למידה רגשית חברתית:

- עמדות, ידע ומיומנויות רגשיות חברתיות
- תהליכים חברתיים, רגשיים והוראתיים ותורמתם להתפתחות התינוק או הפעוט
- השפעות שונות על אינטראקציה עם ילדים וחברי צוות
- מרכיבי התנהגות רגשיים וקוגניטיביים של המבוגר, הקובעים את איכות האינטראקציה עם הפעוט ותהליך הלמידה המתקיים בה.

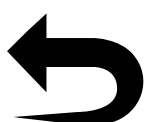
קהילה לומדת

מהי קהילה לומדת?

"קהילה לומדת היא קבוצה של אנשי מקצוע הבוחנים באופן משותף את הידע והפרקטיקות שלהם ודנים בהם במטרה להשתפר מבחינה מקצועית" (בירנבוים 2009). קהילה לומדת מהווה מנוף וכוח משמעותי להובלה ולמידה של תהליכים פדגוגיים איכותיים ופורצי דרך, באמצעות שימוש בידע ובמשאבים של חברי הקהילה. הקהילה מושתתת על אקלים בטוח ואחריות משותפת לעשייה החינוכית והצוותית. למידה משותפת במבנה זה מאפשרת לצוותים הבניית ידע בתחומים רלוונטיים, עיסוק במתודות ובפרקטיקות מעולם התיאוריה והמעשה באמצעות חקר הפרקטיקה ושיתוף באירועים והתנסויות, כחלק מתהליך פיתוח והתפתחות אישית ומקצועית.

מהותה של קהילה לומדת

- הידע המקצועי נמצא בחוויות היום-יומיות של עובדי החינוך-טיפול והפעוטות, לכן ניתן להבינו ולנתחו בצורה הטובה ביותר באמצעות רפלקציה ביקורתית משותפת עם אלו החולקים את אותה חוויה
- מעורבות פעילה של חברות הקהילה תגדיל את הידע המקצועי שלהם וכפועל יוצא תשפר את איכות חינוך הטיפול במסגרות החינוכיות.
- קבוצת השווים המקצועית וכן חברות הצוות מהוות את יחידת השייכות "חדר המורים" של המחנכות מטפלות במעונות יום לפעוטות

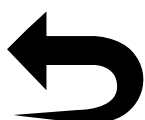

עזרה ראשונה והתנהלות בטוחה

הצוות החינוכי-טיפול במעון יום, הנמצא בקשר יומיומי וקרוב עם התינוקות והפעוטות במסגרת העבודה השוטפת, הוא גורם מרכזי בהשגחתם הצמודה. הצוות חייב ליטול על עצמו אחריות ולהקפיד על כל כללי הבטיחות, במטרה למנוע פגיעות ותאונות.

החל מתאריך 16.1.2024 ניתן לבצע הכשרות וריענונים בעזרה ראשונה והתנהלות בטוחה אך ורק באמצעות חברות הדרכה הנמצאות ברשימה מאושרת על ידי משרד החינוך, ומפורטות [במסמך הנחיות למעונות היום](#). מסמך זה יתעדכן ככל שמשרד החינוך יאשר חברות נוספות.

- בהתאם לסעיף 5 (1) לתקנות על מחנכת מטפלת לעבור בהצלחה קורס בנושא עזרה ראשונה לפעוטות בהיקף שלא יפחת מ-22 שעות לימוד, שלפחות שליש מהן אינן מקוונות. [קישור לסילבוס ונושאי לימוד בנושא עזרה ראשונה](#)
- בהתאם לסעיף 5 (2) לתקנות הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, מחנכת-מטפלת במעון חייבת לעבור במסגרת הכשרתה קורס בנושא התנהלות בטוחה בהיקף שלא יפחת מ-14 שעות לימוד. [קישור לסילבוס ונושאי לימוד בנושא התנהלות בטוחה](#)
- מחנכת-מטפלת תידרש לעבור הדרכת ריענון בעזרה ראשונה והתנהלות בטוחה במעון יום לפעוטות, אחת לשנתיים, בהיקף של שמונה שעות. [קישור לסילבוס ונושאי לימוד בנושא ריענון עזרה ראשונה והתנהלות בטוחה](#)

בעלי תפקידים ותכנים מותאמים בפיתוח המקצועי

רכזת
הדרכה
מחוזית

מפקחות
על מעונות
יום
לפעוטות

מפקחות
מנהלת
תחום

מנהלת
לידה עד
שלוש
ברשות

מדריכה
חינוכית
במעון
לפעוטות

מפקחת מנהלת תחום מעונות היום במחוז- תכנים לפיתוח מקצועי

מפקחת מנהלת תחום לידה – 3 הינה דמות מרכזית ומקצועית במחוז, אשר אמונה על הובלת מפקחות המחוז בגיל הרך ועל הקשר בין האגף לחינוך הגיל הרך והנהלת המחוז למפקחות המעונות.

מפקחת מנהלת תחום לידה – 3, תשתלם בפיתוח מקצועי של 40 שעות מיומנויות ניהול למנהיגות בכירה.

מיקוד הלמידה לשנת הלימודים תשפ"ה:

• ITERS-3 – הובלת מהלך שינוי במחוז

בין התכנים הנלמדים:

- בניית אסטרטגיה וחזון
- שכלול מנגנוני קבלת ההחלטות
- עבודה מבוססת נתונים
- הקשבה
- תקשורת וניהול שותפויות עם בעלי תפקידים
- בניית כישורי מנהיגות וניהול
- פיתוח מודעות עצמית
- אימון במצבי קצה

מפקחת מנהלת תחום מעונות היום במחוז

אפיון דרישות התפקיד

כשירויות מקצועיות			כישורי ליבה
יכולות ניהול וארגון	יכולות הוראה	יכולות פדגוגיות	יכולות אישיות
ראיה מערכתית	למידה עצמאית ידע בעבודה קהילתית	חניכה והעצמה	מנהיגות, אחריותיות, אסרטיביות והובלה
יכולת תכנון, ארגון וגיבוש תוכנית עבודה	ידע ומומחיות בגיל הרך	היכרות מעמיקה עם כלי האיטרס 3 להערכת מסגרת חינוכית	זמישות, יצירתיות וחדשנות
הבנה ארגונית רחבה	בקיאות בתכנית ההתפתחותית (קוריקולום)	יכולת הדרכה רפלקטיבית	אינטליגנציה רגשית, יכולת הקשבה ואמפתיה
עיבוד ואיסוף נתונים	בקיאות בדרכי הוראה מגוונות	הנחיית קבוצות והתמודדות עם קונפליקטים	פראקטיביות, חוללות עצמית ופעלנות
שיקול דעת וקבלת החלטות	מיומנויות טכנו-פדגוגיות ועבודה מבוססת נתונים	תמיכה בהתפתחות, חניכה והכשרה מתמדת	חוסן רגשי, יכולת לעמוד בלחצים והתמודדות עם שינויים
ידע בבניה וניהול שותפויות		הדרכה על הדרכה	יושרה ומוסריות
ניהול זמן			חשיבה ביקורתית ויכולת אנליטית

מפקחת על מעונות יום לפעוטות

מפקחת במעונות היום אמונה מטעם משרד החינוך על הבטחה וקידום מתן חינוך- טיפול איכותי במסגרות המפקחות, באמצעות מעקב, הדרכה ובקרה אחר יישום מדיניות המשרד ועמידה בסטנדרטים של איכות מבנית ואיכות תהליכית.

בין תפקידיה:

- ייצוג מדיניות המשרד והעברת מידע לצוותים החינוכיים בגילי לידה עד שלוש (רשות, בעלות, ארגון וצוותי מעונות היום)
- פיקוח ובקרה כנדרש בתקנות חוק הפיקוח לרבות תכלול כלל ההיבטים של פעילות המעונות באזורה.
- יצירת שיתופי פעולה עם אנשי מקצוע מתחום הגיל הרך ברשות לקידום המסגרות הנמצאות בתחום שיפוטה של המפקחת והרשות.
- במקרים חריגים של סיכון לפעוטות וחוסר שיתוף פעולה של מנהלי המסגרת לתיקון, העברת הטיפול לתהליך משפטי לצורך הוצאת צווי הפסקה מנהליים לשמירה על שלום הפעוטות
- בניית תוכנית עבודה לאזור הפיקוח וקיום קשר עקבי ושוטף עם המדריכות החינוכיות, ליישום תכנית העבודה
- טיפוח וקידום צוותי מעונות היום באזור הפיקוח.

המפקחת בהיבט הפיתוח המקצועי:

- לומדת ומתפתחת מבחינה אישית ומקצועית באופן המותאם לתפיסת תפקידה כמנהיגה חינוכית, המובילה ומקדמת איכות חינוך טיפול במעונות היום
- שותפה ועוקבת אחר תהליך הפיתוח המקצועי של השדרה החינוכית שבאחריותה
- מייעצת לרשות בחלוקת משאב ההדרכה באזור הפיקוח באופן מושכל וקובעת מטרות וסדירויות לעבודה עם המדריכות החינוכיות

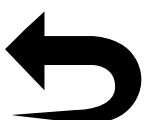

מפקחת על מעונות יום לפעוטות- המשך

אפיון דרישות התפקיד

כישורי ליבה	כשירויות מקצועיות		
יכולות אישיות	יכולות פדגוגיות	יכולות הוראה	יכולות ניהול וארגון
מנהיגות, אחריותיות, אסרטיביות והובלה	ידע מקצועי בתחום החינוכי טיפולי בגיל הרך והכרת כלי להערכת מסגרת	יכולת בהובלת תהליכים פדגוגיים מערכתיים ויישומם בשדה	ראיה מערכתית והבנה ארגונית רחבה
זמישות, יצירתיות וחדשנות	ניסיון בבניית תכניות עבודה ומעקב ובקרה עליהן	הדרכה וחניכה של בקרי חינוך טיפול והמדריכים שבתחום האחריות	עבודה בסביבה מבוססת נתונים, מידע וידע
אינטליגנציה רגשית, יכולת הקשבה ואמפתיה	היכרות מעמיקה עם התכנית החינוכית התפתחותית לגילאי לידה – 3 (קוריקולום)	בקיאות בדרכי הוראה מגונות	שיקול דעת וקבלת החלטות
פרואקטיביות, חוללות עצמית, פעלנות ויכולת קבלת החלטות	הנחיית קבוצות והתמודדות עם קונפליקטים	מיומנויות טכנו-פדגוגיות ועבודה מבוססת נתונים	יכולת תכנון, ארגון וגיבוש תוכנית עבודה על בסיס עיבוד ואיסוף נתונים
חוסן רגשי, יכולת לעמוד בלחצים והתמודדות עם שינויים	יכולת התמודדות עם אתגרים ומורכבויות בתחום החינוך		שיקול דעת וקבלת החלטות
יושרה ומוסריות	הדרכה על הדרכה		ידע בבניה וניהול שותפויות

מפקחת על מעונות יום לפעוטות- פיתוח מקצועי

המפקחת תשתלם בפיתוח מקצועי של 40 שעות ארצי ו 30 שעות במחוז.
מיקוד הלמידה יהיה בהלימה לתפקיד

מיקוד הלמידה לשנת הלימודים תשפ"ה:

- **ITERS-3 – כלי תצפיתי להערכת איכות חינוך- טיפול במסגרות לגיל הרך**

בין התכנים הנלמדים:

ידע פדגוגי:

- העמקה ב"תכנית התפתחותית לחינוך ולטיפול בגיל הרך מלידה ועד 50 חודשים- ערכים, עקרונות וקווים מנחים
- העמקה בפרקטיקה מקצועית של מחנכות שנות הינקות

ידע הדרכתי:

- כלים בהנחיית קבוצות

ידע ניהולי

- בניית תכנית עבודה מבוססת נתונים וניהול זמן אפקטיבי
- תקשורת וניהול שותפויות עם בעלי תפקידים
- מנהיגות במציאות משתנה

מפקחת על מעונות יום לפעוטות- תכנית הכשרה על בסיס תקנות החוק (2018)

תכנית ההכשרה למפקחות חדשות על מעונות יום לפעוטות נועדה להרחבה ורכישת ידע ומיומנויות לביצוע התפקיד ולהתמודדות עם האתגרים הכרוכים בביצועו.

מבנה התכנית

195 שעות באופני למידה שונים:

- מפגשים ארציים פיזיים ומקוונים של כלל המפקחות על הגיל הרך במשרד החינוך
- מפגשי למידה ייעודיים הרחבת ידע ומיומנויות לביצוע התפקיד על בסיס תקנות חוק הפיקוח
- ימי צל, סיורים ולמידה מהשטח
- מפגשים מחוזיים בהתאם לתכנית הפיתוח המקצועי המחוזי
- פרקים מקוונים ללמידה עצמית בסביבת למידה MOODEL

בין התכנים הנלמדים:

ידע פדגוגי:

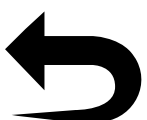
- תיאוריות, מודלים ועקרונות התפתחותיים בגיל הרך
- כלי תצפית להערכת איכות חינוך- טיפול במסגרות לגיל הרך
- העמקה בפרקטיקה מקצועית של מחנכות שנות הינקות

ידע הדרכתי:

- כלים להנחיית קבוצות וצוותים

ידע ניהולי

- ההליך המנהלי, חקירה ואכיפה
- בניית תכנית עבודה מבוססת נתונים וניהול זמן אפקטיבי
- תקשורת וניהול שותפויות עם בעלי תפקידים

רכזת הדרכה מחוזית בתחום מעונות היום לפעוטות

רכזת הדרכה מחוזית אמונה על הטמעת הסטנדרטים, הגדרת יעדים, עקרונות וקווים מנחים לתוכנית ההדרכה החינוכית במעונות בשיתוף המפקחת ומנהלת לידה-שלוש ברשות. המדריכה היא אשת מקצוע בעלת ידע ומומחיות בתחום ההדרכה והגיל הרך.

מבין תפקידיה:

- בניית חזון הדרכה למעונות בשיתוף עם המפקחת על המעונות
- מיפוי ואיסוף נתוני המדריכות החינוכיות ומדריכות הספרוויז'ין במחוז
- הכרות מעמיקה עם מנהלת לידה 3 ברשות ועם תהליכי ההדרכה ברשות (פלטפורמת ההדרכה שנבחרה בכל רשות)
- הכרות ובניית ממשקי עבודה עם מנהלת תחום, המעונות במחוז, המפקחות, המלווה הרשותית והמדריכות-יועצות (שפ"י)
- ריכוז ומעקב אחר שעות ההדרכה החינוכית הניתנות במעונות וחלוקתן בהתאם לצרכים המשתנים
- סיוע לרשויות בבחינת העמידה בקריטריונים של המדריכות החינוכיות בהתאם לדרישות הקול קורא - לשם תקצובן
- בקרה על תהליכי ההדרכה בשטח בשיתוף המפקחות ומנהלות לידה עד שלוש ברשויות
- מקדמת כלים לחקר הפרקטיקה תוך התמקדות בסוגיות הקשורות לעבודת המחנכת-מטפלת.

רכזת הדרכה מחוזית בתחום מעונות היום לפעוטות- המשך

אפיון דרישות תפקיד

כישורי ליבה	כשירויות מקצועיות		
יכולות אישיות	יכולות הדרכה	יכולות פדגוגיות	יכולות ניהול וארגון
תקשורת בין אישית מעולה	ניסיון במנטורינג, ליווי, חניכה והעצמה	בקיאות בתחום הגיל הרך בעיקר בגילי לידה עד שלוש	יכולת תכנון, ארגון וגיבוש תוכנית עבודה
כישורי עבודה בצוות	עידוד יצירתיות, חדשנות ופעלנות	בקיאות בדרכי הוראה מגונות ומותאמות ללמידה עם מבוגרים	יכולת עבודה בצוות
אינטליגנציה רגשית, יכולת הקשבה ואמפתיה	יכולת הדרכה רפלקטיבית	ידע בתכנית ההתפתחותית לגיל לידה עד 50 חודשים -קוריקולום	יכולת השפעה ופעולה לקידום מטרות משותפות
גמישות מחשבתית ופרגמטיות	היכרות עם מודל "ההדרכה on the job training"	היכרות עם המרחב הפדגוגי של מעונת היום בפורטל	עבודה בסביבה מבוססת נתונים, מידע וידע
יצירתיות וחדשנות			

רכזת הדרכה מחוזית בתחום מעונות היום לפעוטות- תכנים לפיתוח מקצועי

**רכזת ההדרכה המחוזית תשתלם 30 שעות בפיתוח מקצועי ארצי שייקבע באמצעות
האגף לחינוך הגיל הרך.**

בין התכנים הנלמדים:

ידע פדגוגי:

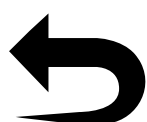
- היכרות מעמיקה עם התכנית ההתפתחותית לגילאי לידה עד 50 חודשים
- היכרות עם כלים דיגיטליים להעברת פיתוח מקצועי מקוון (טכנולוגיה לשירות
הפדגוגיה) ושימוש בבינה מלאכותית לתהליכים פדגוגיים ארגוניים וניהוליים

ידע הדרכתי:

- פיתוח יכולות ניהוליות ואישיות לחיזוק האפקטיביות בתפקיד והיכרות עם כלים
להנחיית קבוצות
- פיתוח קבוצת עמיתים מגובשת ומפרה המהווה קהילה לומדת וקבוצת תמיכה
חברתית עבור המדריכות החינוכיות
- חקר הפרקטיקה
- הדרכה על הדרכה

ידע ניהולי:

- ניהול מבוסס נתונים - בניית תכנית עבודה מבוססת נתונים וניהול זמן
- תקשורת ורתימת שותפים
- הובלת קהילה לומדת

מנהלת לידה עד שלוש ברשות

מנהלת לידה עד שלוש ברשות אמונה על ניהול יחידת הגיל הרך (לידה עד שלוש) ברשות על כל היבטיו. המנהלת פועלת לקידום תפיסת האחריות של הרשות כלפי כלל התינוקות והפעוטות ברשות והוריהם, באמצעות הבניה וניהול של מנגנוני העבודה הרלוונטיים ברשות, קידום עבודה עם הורים וליווי מסגרות חינוך-טיפול.

בין תפקידה:

- הטמעת תפיסה אחריותית ברשות כלפי כלל התינוקות והפעוטות מלידה עד שלוש
 - מיפוי מכלול המאפיינים והצרכים ברשות המקומית בתחום גילי לידה עד שלוש.
 - סיוע למעונות ברשות בהליכי הרישוי
 - יצירת רצף גילאי וקידום עבודה משותפת עם הגורמים המקצועיים האמונים על גילי שלוש עד שש
 - הבנייה וטיפול של מנגנוני עבודה סדורים בין הגופים המקצועיים השונים הפועלים ברשות
 - סיוע מקצועי בשלב ההיערכות לחירום של מכלול החינוך הרשותי
 - קידום וביסוס עבודה מבוססת נתונים בכל המשימות
- קורס ההכשרה של 120 שעות למנהלות לידה עד שלוש ברשויות המקומיות פותח עלידי מפעם מעלה אדומים ביוזמת משרד החינוך ובשותפות עם ג'וינט אשלים, קרן יד הנדיב וארגון מנהלי מחלקות חינוך, במטרה לתת כלים לניהול תחום לידה עד שלוש, שיאפשרו לרשות לממש את חזונה לעתיד מבטיח לילדות ולילדים החיים בה, המבטא את שלמותם ושגשוגם מלידה.

מנהלת לידה עד שלוש ברשות- המשך

אפיון דרישות תפקיד*

כשירויות מקצועיות		כישורי ליבה
יכולות ניהול וארגון	יכולות פדגוגיות	יכולות אישיות
יכולת לעבוד במגוון ממשקי עבודה לרבות ניהול שותפויות (פיקוח, הדרכה, ארגונים ובעלויות, הורים) השפעה ופעולה לקידום מטרות משותפות	ידע בתחום התפתחות הילד וההורות בגיל הרך	תקשורת בין אישית מעולה, אחריותיות, אסרטיביות והובלה ויכולת לעבודת צוות
ניהול צוותים, הנעתם והנחייתם	בקיאות בדרכי הוראה מגונות ומותאמות לגיל הרך	אסרטיביות ומנהיגות
ייזום, ניהול, מעקב, בקרה והערכה של תכניות	ידע בתכנית ההתפתחותית לגיל הרך ובתוכניות הלימודים ועם כלי האיטרס 3 להערכת מסגרת חינוכית	אינטליגנציה רגשית
אחריות לתכנון וביצוע משימות	עבודה בסביבות מתוקשבות מבוססות נתונים, מידע וידע.	גמישות מחשביתת ופרגמטיות ויכולת הובלת תהליכים
	היכרות עם המרחב הפדגוגי של מענות היום בפורטל משרד החינוך	יצירתיות וחדשנות

מתוך: הגדרת תפקידים, משרד הפנים, מינהל השלטון המקומי. 2022

מנהלת לידה עד שלוש ברשות- תכנים לפיתוח מקצועי.

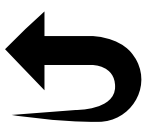
מפגשי הפיתוח המקצועי נועדו לתת מענה לתמיכת המלווה בהתקדמות הרשויות ובהתפתחות המקצועית של המנהלות. המפגשים מהווים ימי שיא ללמידה, יצירת חיבורים והיוועצות ומבוססים על תוכנית עבודה שנתית המובלת על ידי המלווה המחוזית בשיתוף עם מנהלת פיתוח הידע בג'וינט'אשלים.

מבנה: המפגשים אחת לחודש בפורום מחוזי לוקלי. פעם עד שלוש פעמים בשנה מתארחות במפגשים בעלות תפקיד נוספות לחיזוק ממשקי העבודה (מפקחות, יועצות, מדריכות מחוזיות).

כל מפגש כולל פעילות לפתיחת יום, הרצאות, סדנאות ויחידת היוועצות.

תכנים: התכנים ואופן העברתם מותאמים בכל מחוז לצורכי המנהלות ולמאפייני המחוז. להלן הנושאים המרכזיים שבהם בחרו המחוזות לעסוק בשנת תשפ"ד:

- התחדשות בגיל הרך
- עבודה מודעת נתונים
- תפקיד המנהלת בזמני חירום ומשבר
- עבודה מודעת עוני בגיל הרך
- כשירות תרבותית בעבודה המערכתית בגיל הרך
- עבודה עם הורים בגיל הינקות
- ניתוח ממשקי עבודה
- מוביליות חברתית-כלכלית
- חוסן במציאות מופרעת
- תוכנית עבודה
- תפקיד הרשות בקידום איכות חינוך-טיפול
- קידום אוריינות שפה בגיל הרך

מדריכה חינוכית במעונות יום לפעוטות

המדריכה החינוכית אמונה על התמיכה, הליווי והפיתוח המקצועי של הצוות החינוכי-טיפול שנימצא במגע ישיר עם הפעוטות (מנהלת מעון ומחנכות-מטפלות) שקידום איכות החינוך והטיפול בתינוקות הוא באחריותן המקצועית

מבין תפקידיה:

- התאמה של הסביבה החינוכית-טיפולית לצרכים הייחודיים של התינוקות והפעוטות ובהתאם לשלב ההתפתחותי שלהם ובהתאם לפרוגרמה לתכנון ולצידוד מעונות היום
- התאמת ההדרכה החינוכית למאפיינים הרב-תרבותיים של התינוקות, הפעוטות ומשפחותיהם ולצוות המעון
- בניית מודל הדרכה הכולל תהליך של ליווי מקצועי ייחודי של צוות המעון לקידום איכות חינוך-טיפול

המדריכה לומדת, מתמקצעת, מתפתחת ומשכללת את פרקטיקת העבודה שלה, בקהילות לומדות וסופרוויז'ן על בסיס סיפורה של ד"ר צור חנה, "מסע ההדרכה" והתכנית ההתפתחותי לגילאי לידה עד 50 חודשים (הקוריקולום)

להרחבה

[המלצות הממונה לעניין ההשכלה והניסיון הראויים למדריכה חינוכית במסגרת הגיל](#)

[הרב](#)

מדריכה חינוכית במעונות יום לפעוטות

אפיון דרישות תפקיד-

כישורי ליבה	כשירויות מקצועיות		
יכולות אישיות	יכולות הדרכה	יכולות פדגוגיות	יכולות ניהול וארגון
פרואקטיביות וחוללות עצמית	ידע בתחום הדרכה אישית וקבוצתית בתחום חינוך טיפול	מאתרת ועוקבת אחר ילדים עם צרכים מיוחדים ובונה תכנית אישית על פי הצורך.	יכולת תכנון, ארגון וגיבוש תוכנית עבודה
גמישות מחשבית ופרגמטיות	יכולת הנחיה תהליכית ורתימה	בקיאות מעמיקה בתכנית ההתפתחותית לגיל לידה עד 50 חודשים	יכולת עבודה בצוות
אינטליגנציה רגשית, יכולת הקשבה ואמפתיה	יכולת הדרכה רפלקטיבית	ידע בתהליך ההדרכה יישומי 'תוך כדי עבודה'	ניהול זמן
חוסן רגשי, יכולת לעמוד בלחצים והתמודדות עם שינויים	יכולת לתעד תהליכים הדרכתיים על מנת להגדיר יעדים חינוכיים ולהביא ליישומם.	בקיאות בדרכי הוראה מגונות	עבודה בשיתופי פעולה וניהול השותפויות
	עידוד יצירתיות, חדשנות ופעלנות	ידע בטכנו-פדגוגיה	יכולת הנעת עובדים
		ידע בבניית תוכניות עבודה במעון	ידע והיכרות עם נהלי המשרד וחוזרי מנכ"ל.

מדריכה חינוכית במעונות יום לפעוטות

כבר משנת 2018 נדרשת הדרכה פדגוגית במעונות כחלק מתנאי הרישיון הנדרש בחוק. החוק דורש כי ההדרכה תינתן רק על ידי בעלות תעודת "ייעוץ והדרכה חינוכית-טיפולית לגילאי הינקות", בוגרות תואר שני בגיל הרך במוסד אקדמי מוכר ע"י משרד החינוך.

בין התכנים הנלמדים בתכנית ההכשרה:

- מיומנויות הדרכה
- תשתית פדגוגית לגילאי ינקות
- הדרכה בעת לחץ ומשבר
- תהליכים בין-אישיים בהדרכה
- בניית תכנית עבודה שנתית
- כלי הערכה ופיקוח

חובת פרקטיקום

• תהליך ההכשרה כולל התנסות מעשית בהדרכה שתכלול 60 ש' ליווי אישי של מטפלת ומפגש ייעוץ קבוצתי

מדריכה חינוכית במעונות יום לפעוטות- תכנים לפיתוח מקצועי

השנה, תשפ"ה, תכנית הפיתוח המקצועי מיועדת למדריכות חינוכיות בפועל, אשר עומדות בתנאי הסף של המשרד. התכנית מציעה הכרות עם מודל ההדרכה 'תוך כדי עבודה' לצד אוריינטציה לתהליך ההדרכה היישומי שנדרש בחוק הפיקוח ואינה מחליפה את תכנית ההכשרה האקדמית למומחיות בהדרכה וייעוץ לידה עד שלוש.

מבנה התכנית

60 שעות במחוז

בין התכנים הנלמדים:

- ארגז כלים ומיומנויות להדרכה רפלקטיבית
- תכנית חינוכית מותאמת התפתחות ושימוש בהדרכה
- הכרות ITERS-3 לשימוש בהדרכה החינוכית
- פונקציות הדרכה שונות
- גבולות ההדרכה ושיתופי פעולה עם גורמים נוספים

